

آموزش گام به گام
(Futures)

احمد رضایی مجری طرح آتی

آبان ماه ۸۶

فهرست مطالب

صفحه	موضوع
۳	پیشگفتار
۵	کالا چیست و چگونه معامله می شود.
۵	سیر معاملات سلف
۷	تفاوتهای قرارداد آتی کالا با سهام
۱۰	تفاوتهای بین قرارداد آتی و سلف
۱۰	پایه های تعیین قیمت بازار آتی کالا
۱۱	پوشش دهندگان ریسک
۱۴	مفهوم آربیتراژ و نقش آن در بازار آتی
۱۴	تفاوت مهمی که قبل از انجام معامله آتی باید آموخت
۱۵	فرضیات معاملات آتی
۱۷	سناریوهای مربوط به معاملات آتی.
۱۷	ثبت نام مشتری
۱۸	تعریف قراردادهای آتی
۱۸	ثبت سفارش خرید و فروش مشتری
۱۹	سپرده گذاری اولیه توسط مشتریان
۱۹	انطباق و انجام معامله در تالار معاملات الکترونیکی
۱۹	تعیین قیمت تسویه
۲۰	انجام محاسبات روزانه
۲۰	تهیه گزارشات
۲۰	واریز به حساب معاملات آتی
۲۱	دریافت از حساب
۲۱	تسویه نقدی
۲۱	تحويل کالا
۲۲	واژه نامه

پیشگفتار

تشکیل بورسهای کالائی در ایران بصورت مدرن حداقل با یک دهه تأخیر آغاز گردیده است ، قطعاً این تأخیر ضررهای زیادی را به صنعت و اقتصاد کشور وارد آورده است .
مدیران و تصمیم سازان اقتصادی بی شک در این زمینه قصور نموده اند . هم اکنون که بورس کالا در ایران متولد شده است باید با دانش و علم روز حرکت خود را آغاز نموده والا رقبا عرصه را بر او تنگ خواهند نمود .
معامله اوراق مشتقه در اکثر بورسهای معتبر بعنوان دانشی جدید جای خود را در بورسها گرفته ، در ایران نیز در مرحله تثبیت یکی از ابزارهای اوراق مشتقه بنام معاملات آتی (FUTURE) می باشیم .
متن حاضر بطور خلاصه شما را با قراردادهای آتی آشنا نموده که تکمیل این دانش در گرو همت همه متخصصان دلسوز بازار سرمایه فقیر ایران غنی اسلامی است .

نکات مهمی که قبل از انجام معامله آتی باید آموخت

انجام معامله آتی دارای ریسک است :

- معامله آتی دارای ریسکهای مالی بالقوه ای است و ممکن است برای همه سرمایه گذاران مناسب نباشد ممکن است برای یکی منفعت و برای دیگری ضرر داشته باشد .
- سرمایه گذار قبل از شروع معامله به نکات زیر توجه نماید :
- اهداف خود را معین نماید .
- حضور در بازار معاملات آتی را در دراز مدت بنگرد.
- اتخاذ تصمیم معامله در این بازار نیاز به اندیشیدن در حوزههای اقتصادی گوناگون ، توجه به عوامل اقتصادی و تحلیلهای زیر بنائی دارد.
- بازارهای آتی فرصتهای زیادی را برای سرمایه گذار ایجاد می نماید که او از آن فرصتها کسب درآمد می نماید ضمن آنکه معامله در این بازار تحمل ریسک نیز دارد.

برخی از منافع بازار آتی به قرار زیر است :

- مدیریت نمودن ریسک معامله به طریق پوشش دادن آن یا (Hedging) .
- سرمایه گذاری در شعبه کالائی بعنوان یک بخش مجزا در بازار .
- استفاده از منافع اهرم مالی .
- پیگیری آسانتر معاملات .
- فراوانی و سرعت انجام معاملات (امکان نقدشوندگی زیاد قرارداد آتی در دست معامله گر) .

معامله گر قبل از انجام معامله اهداف خود را تعیین نماید :

- آیا هدف او از معامله آتی ، هجینگ است ؟
- آیا هدف او از معامله آتی ، آربیتراژ است ؟
- آیا هدف او از معامله آتی ، سرمایه گذاری است ؟

از قدیم گفته اند : دانش قدرت است .

بنابراین ، سرمایه گذار در معامله آتی باید درباره بازار و محصولی که معامله می نماید ، شناخت کافی داشته باشد و باید اطلاعات زیر را بشدت دنبال کند :

- شاخصهای گوناگون اقتصادی داخل و خارج را مطالعه نماید .
- اخبار کالای مربوطه را در داخل و خارج دنبال نماید .
- وضعیت سیاسی داخل کشور و خارج را مطالعه نماید .
- همبستگی کالای مورد معامله را با بخشهای دیگر اقتصادی مطالعه نماید .
- میانگین قیمت هفتگی کالا را مطالعه نماید .
- وضعیت قیمت کالای مربوطه را طی چند سال گذشته مطالعه نماید .
- به شایعات توجه ننموده و از طرفی سرمایه خود را بطور احساسی در معرض خطر قرار ندهد .
- به منابع موثق دسترسی یافته و مراجعه به افراد خبره و حرفه ای در امور مالی نیز فراموش نشود .
- اگر ملاحظه نمودید سرمایه شما تا میزانی که از قبل تعیین نموده از دستتان خارج شده ، از ادامه ضرر بیشتر جلوگیری نمایید. در این وضعیت موقعیتهای معاملاتی (position) خود را افزایش ندهید .
- قبل از انجام معامله واقعی ، سعی نمائید با معاملات مجازی شروع نموده تا با مفاهیم بازار آشنا شوید. این روش به شما کمک می نماید تا جنبه های مختلف بازار مانند : رفتار قیمتها ، نوسان روزانه قیمتها و غیره را شناسائی نمائید .

شما یاد خواهید گرفت نقدینگی خود را مهار کرده و مقدار سرمایه ای را که در این بازار تزریق می نمائید ، تحت کنترل خود درآورید .

کالا چیست و چگونه معامله می شود ؟

کالا چیست ؟

به زبانی ساده هر محصول معدنی یا کشاورزی فرآوری شده که مورد داد و ستد قرار می گیرد ، کالا نامیده می شود ، برخی کالاها عبارتند از : غلات ، پنبه ، تنباکو ، طلا ، نقره ، نفت ، مس ، آلومینیوم و غیره ، کالاهای فوق در صورتیکه برخوردار از استاندارد باشند ، در بورسهای کالائی مورد مبادله قرار می گیرند دو نقش اصلی برای کالا در نظر گرفته می شود :

- مورد داد و ستد نقدی قرار می گیرند .
- در بورس های کالائی معاملات آتی ، مورد داد و ستد قرار می گیرند .

تکامل بازارهای کالا

طی قرنهای گذشته مبادلات کالا با کالا و یا کالا با پول در کشورهای مختلف با خوشیها و ناخوشیها همراه بوده است ، لذا بمنظور دوری از هر گونه نزاع و کشمکش بین خریدار و فروشنده کالا تدریجاً بازارهای قانونمند طی سده های گذشته در کشورهای مختلف بنام بورس برای داد و ستد تأسیس گردید .

بدنبال تأسیس بورسها ، انبارها و خدمات مربوطه ، حمل و نقل ایجاد گردید زیرا در بازارهای سازمان نیافته نوسان قیمتهای مبادلات کالا در بازار نقدی رفته رفته باعث دلخوشی برخی و رنجش برخی دیگر شد و برخی را از این بازارها ناامید نمود و نتیجتاً ، معامله گران در جستجوی بررسی مفاهیم و روشهای کاهش چنین ریسکهائی بر آمدند .

سیر معاملات سلف

اولین گام اساسی در مسیر مدیریت ریسک وقتی برداشته شد که کشاورزان و واسطه گران خرید کالا توافق نمودند محصول را بصورت فروش به قیمت امروز و تحویل در آینده مبادله نمایند و مفهوم قراردادهای سلف در آن برهه از زمان شکل گرفت یعنی تولیدکننده موافقت نمود محصول خود را برای تحویل در تاریخ آینده با قیمت توافقی زمان انعقاد قرارداد بفروشد و واسطه گر نیز از قیمت و هزینه های مربوطه اطلاع یافته و همه طرفهای معامله منتفع می شدند . این نوع قراردادها بسرعت مشهور شدند و قبل از تاریخ تحویل کالا شروع به معامله مجدد با دیگر متقاضیان خرید و فروش گردیدند . چنانچه یک دلال بعنوان خریدار از نگه داشتن یک کالا اظهار بی علاقه گی می کرد، وی می توانست قرارداد را به فردی که نیاز به آن کالا داشت منتقل نماید از طرف دیگر ، چنانچه فروشنده ای قصد عدم تحویل دادن کالا را داشت ، می توانست این مسئولیت را به فرد دیگری منتقل نماید ولی قیمت قرارداد بستگی به حرکتهای قیمت در بازار نقدی که تحت تأثیر مستقیم عرضه و تقاضا بود ، داشت. قرارداد های سلف بطور روز افزون بعنوان وسیله و ابزاری حمایتی برای تولید کنندگان در برابر عوامل مخالفی چون حرکتهای قیمت غیر منتظره یا غیر عادی و حوادث غیر قابل پیش بینی مورد استفاده قرار گرفت در نتیجه داد و ستد قراردادهای سلف با یک حجم وسیعی از معامله گران و کالاهای متعدد روبرو گردید و لذا گروهی جدید از بازیگران به این بازارها ملحق شدند که ریسک پذیران نامیده شدند . این گروه نه مصرف کننده ، نه تولید کننده و نه ایجاد کننده ارزشی برای آنان بودند. بلکه هدف آنان پول در آوردن از وضعیت نوسانات قیمت در بازار بود و براساس پیش بینی خود از وضعیت قیمت در آینده شروع به خرید یا فروش قراردادهای ناموده ، بدون اینکه قصد تحویل گرفتن و یا تحویل دادن کالای مورد مبادله داشته باشند . این گروه بنام گمانه سازان (Speculators) شناخته شدند.

خیزش بعدی این بازار استاندارد سازی شرایط قرار داد و نیز فعالان بازار بود .

از آنجائیکه معامله در قراردادهای سلف یک سرمایه گذاری پرسودی بود ، باعث شد تا کالاها یکی پس از دیگری وارد این بازارها که تحویل در آینده را در پی داشت ، رونق یابد و بازارها آهسته آهسته بسوی نظم و دارای زیر ساختارهای مقرراتی گردیدند . استانداردهایی از قبیل کمی ، کیفی ، تاریخ قرارداد ، مکان و شرایط تحویل و غیره را بوجود آوردند و در ارتباط با کالای مورد معامله چنین بازارهایی به سرعت رشد نمود و زمینه تشکیل بورسهای مدرن را پدید آورد و قراردادهای آتی (futures) زائیده شد .

کالاها چگونه معامله می شوند ؟

دو نوع بازار برای معاملات کالا فراهم شده است :

- بازارهای نقدی .
- بورسهای کالائی.

نقش و مکانیزم دو بازار فوق از یکدیگر مجزا هستند و خدمات مخصوص به خود را ارائه می دهند .

بازارهای نقدی :

در این بازارها در مقابل اخذ وجه توسط فروشنده ، کالا تحویل خریدار خواهد شد و دو طرف معامله به منافع خود دست خواهند یافت .

بورسهای کالائی :

معامله در بورس کالا برای کالائی که در بازار نقدی مورد معامله قرار می گیرد کاملاً فرق نموده و اهداف متفاوتی را بعنوان خدمت به جامعه دنبال می نماید ، لذا آنچه در بورس های کالا مورد داد و ستد قرار می گیرد ، قراردادهای نقدی نبوده بلکه شامل قراردادهای آتی و اختیار روی آتی با تکیه بر یک کالا می باشد .

ماهیت قرارداد آتی چیست ؟

قرارداد یا توافقنامه بین طرفین قرارداد بمنظور خرید یا فروش یک کالا بوده که دارای مشخصات استاندارد می باشد و مشخصات قرارداد شامل تمامی جزئیات مرتبط با کالا یعنی کیفیت ، کمیت ، محل تحویل و غیره می باشد ، گرچه قیمت کالا در زمان انعقاد قرارداد تعیین می گردد ولی تحویل کالا موکول به زمانی مشخص در آینده می باشد . به همین خاطر قرارداد آتی را در بورسها بنام اوراق مشتقه می شناسند زیرا این قراردادها ارزش خود را از ارزش یک دارائی پایه (کالا) می گیرند برای مثال دارائی پایه یک قرارداد آتی طلا عبارتست از همان طلای موجود در بازار است که در قرارداد تعریف می شود. بورسها و بازارهای آتی (کالا) بمفهوم جایگزین بازارهای نقدی نبوده زیرا نقش اقتصادی آنها با بازار نقدی متفاوت است .

دو نقش مهم بورسهای کالائی عبارتند از :

- کمک به کشف قیمت مورد معامله .
- ایجاد بستری باثبات برای مدیریت ریسک قیمت معاملات .
- بعلاوه بورسهای کالائی منافع متعدد دیگری برای جامعه ایجاد می نمایند. برخی از آنها عبارتند از :
- اعلام اطلاعات قیمت بطور یکسان به سراسر کشور .

- کارا بودن قیمت بورسها .
- شفافیت قیمت .
- قابل نقدشوندگی و مورد استقبال عموم قرار گرفتن قیمتها .
- اطمینان عموم از اجرای اینگونه داد و ستدها.

بدلیل فوق بورسهای کالا در سراسر جهان رشد قابل توجهی را در ارتباط با حجم معاملات و تعداد معامله گران به خود اختصاص داده است .

بورسهای معاملات آتی کالا چیست و چه خدماتی را ارائه می نمایند ؟

بورس معاملات آتی مکانی معین برای خریداران و فروشندگان است و از طریق سامانه الکترونیکی دارای استاندارد بورس، معاملات آتی انجام می شود و این معاملات برای همه شرکت کنندگان در بازار به یک مفهوم عادلانه عرضه می گردد . ارائه درخواست قیمت در بورس از طریق فرآیند درخواست قیمت خرید بصورت پیوسته از طرف کارگزاری که برای مشتریان خود (در ایران) و یا در بورسهای دیگر در جهان برای خود تماماً انجام می پذیرد .

بورسها خود رأساً حق معامله ندارند و نمی توانند مشتریان را وادار به معامله نمایند .

مسئولیت بورسها ایجاد بازاری عادلانه ، دارای نظم و امنیت معاملاتی است . تمام بورسهای دنیا توسط مقام ناظر کنترل و اداره می شوند . چنانچه اعضای معامله گر بورس مقررات را نادیده گرفته مشمول جریمه و یا ممنوع معامله می گردند . تسویه معاملات در بورسها در اتاق پایاپای انجام و تضمین می شوند اتاق پایاپای خود را در برابر طرفین معامله مسئول مطلق می داند و در برابر خریدار نقش فروشنده و بالعکس را ایفاء می نماید و بدین معنی است که مسئولیت ریسک طرف مقابل معاملات به اتاق پایاپای بر می گردد . هزینه معاملاتی در بورسها عموماً بنحوی تعیین و ثابت قرار داده می شود که باعث افزایش حجم معاملاتی بازار بورس می شود .

تفاوتهای قرارداد آتی کالا با سهام

گرچه قراردادهای آتی کالا و سهام هر دو در بورسها مورد معامله قرار می گیرند ولی تفاوتهای زیر را با یکدیگر دارند :

تفاوت در مفهوم دارنده برگه سهام نشان از مالکیت در یک بنگاه اقتصادی دارد در حالیکه دارنده یک قرارداد آتی نشان از اجبار در تحویل دادن یا گرفتن یک کالا در آینده را دارد .

ارزش برگه سهام ممکن است صفر شود ولی قرارداد آتی هرگز صفر نمی شود :

- بهترین مثال شرکت انرون امریکاست که قیمت هر سهم ۱۰۰ دلاری آن در اثر ورشکستگی به کمتر از یک دلار در دسامبر ۲۰۰۱ سقوط کرد .
- طبق دادههای آماری معامله کالا هرگز چنین سقوطی را در پی نداشته است ، برعکس قیمت ها رو به افزایش است مثل قیمت طلا ، نفت ، مس و دیگر کالاها .

قیمت کالاها با قیمت سهام در افزایش یا کاهش قیمتها هماهنگی ندارند :

- هنگامی که قیمت سهام به سمت کاهش میل دارند ، اکثر سهام دیگر شرکتها در تبعیت از آن کاهش می یابد ولی در بازارهای کالائی اینگونه نیست که مثلاً در صورت کاهش قیمت فلزات ، قیمت کالاهای کشاورزی کاهش یابد .

ردیابی قیمت کالا در مقایسه با سهام آسانتر است :

در اقتصاد کلان قیمت های کالا از عواملی همچون عرضه و تقاضا ، ارزش پول و تورم تبعیت می نماید ، در حالیکه برای تحلیل قیمت سهام نیاز به مطالعه عمیق در اقتصاد خرد و کلان ، وضعیت مالی شرکت ، رقابت شرکت در بازار و تحلیل صنعت مربوطه لازم می باشد ، ضمناً کالاهایی که در کلیه بورسهای دنیا معامله می شوند در مقایسه با سهام بسیار ناچیز هستند و از اینرو ردیابی آنها زمان کمتری لازم دارد .

قیمتهای کالا عموماً دستخوش دستکاری یا معاملات صوری نمی شوند :

بدلیل اینکه قیمت های کالا بر خلاف سهام تحت تاثیر عوامل اقتصاد کلان می باشد لذا قیمت کالاها تمایلی به دستکاری قیمت و یا تبانی در معاملات برای آن متصور نیست .

وجود پوشش ریسک هنگام حوادث غیر مترقبه :

قیمت کالاها بدلیل نوسانات، در مقابل ریسکهای تصادفی همچون جنگ و یا حوادث دیگر جغرافیایی بین کشورها مورد پوشش ریسک قرار می گیرند زیرا شرایط مذکور نوعاً قیمت کالاها را افزایش می دهد ، در حالیکه قیمت انواع سهام در شرایط فوق کاهش می یابند .

تفاوت دوره مالکیت قرارداد آتی با سهام :

یکی دیگر از تفاوتهای مالکیت قرارداد آتی با سهام این است که سرمایه گذاری در سهام و نگهداری آن عموماً زمان طولانی تری در مقایسه با سرمایه گذاری در قرارداد آتی دارد زیرا در قرارداد آتی زمان سرمایه گذاری کوتاهتر است زیرا قیمت های قراردادهای آتی در مقایسه با سهام دارای نوسان بیشتری است . سرمایه گذاری در سهام یک شرکت ممکن است با سودی نسبتاً بطور ثابت در دراز مدت ادامه داشته باشد در حالیکه معامله در قرارداد آتی یک کالا ممکن است بدلیل ماهیت آن کالای خاص یک سال افزایش قیمت و سال دیگر کاهش قیمت داشته باشد .

وجود اهرم مالی در قراردادهای آتی :

یکی از فواید بزرگ در قرارداد آتی برای سرمایه گذار در مقایسه با بازار نقدی سهام وجود اهرم مالی است ، بدین معنی که سرمایه گذار با اندکی سرمایه قادر است دارائی زیادی را تحت کنترل خود در آورد و سرمایه گذار با پرداخت مبلغ ناچیزی از کل ارزش یک کالا وارد یک قرارداد آتی می شود .

چرا سرمایه گذاران در کالاها سرمایه گذاری می نمایند ؟

معامله در بورسهای آتی عموماً از آنچه تصور می شود بسیار آسانتر است . بازارهای کالا زیر مجموعه مهمی از سیستم اقتصاد کلان است و فرصتهای سرمایه گذاری سودمندی را به سرمایه گذاران گوناگون ارائه می دهد .

سرمایه گذاری در کالاها بطور فزاینده ای بعنوان رتبه متمایز دارایی شناخته شده است زیرا بازگشت سرمایه در آنها کاملاً مستقل از انواع دیگر دارائی ها است .

سرمایه گذاری در معاملات کالاها می تواند بشکل ابزاری که پشتوانه کالا را به همراه دارند ، صورت گرفته و حتی در پایان قرارداد بدون تحویل کالا ختم شود. همچنین عوامل دیگری مانند بهره مندی از اهرم مالی ، قدرت نقدشوندگی بالا ، مصونیت از دستکاری در قیمت

و یا معامله صوری ، و استفاده از ابزار پوشش ریسک (هجینگ) در مقابل تورم و غیره همه از مزایای سرمایه گذاری در معاملات آتی می باشد .

بازارهای آتی چیست ؟

بورسهای آتی اوراق مشتقه را معامله می نمایند .

اوراق مشتقه چیست ؟

اوراق مشتقه قراردادهای مالی بوده که ارزش خود را به پیشوانه یک دارائی پایه مشخص بدست می آورند .

دارائی پایه عبارتست از :

- سهام
- کالا
- ارزشهای خارجی
- نرخ بهره
- مستغلات

معروفترین اوراق مشتقه هائی که معامله می شوند عبارتند از :

- سلف
- آتی
- اختیار
- معاوضه

قرارداد آتی چیست ؟

قرارداد آتی توافق نامه ای است بین دو طرف قرارداد بمنظور خرید یا فروش مقداری مشخص از یک کالا با کیفیت مشخص برای زمان مشخص در آینده و با قیمتی مشخص که در زمان انعقاد قرارداد تعیین می گردد و کارکرد قرارداد آتی با سلف دارای تفاوتی زیر است:

تفاوت های بین قرارداد آتی و سلف

شماره	موارد اختلاف	سلف	آتی
۱	از نظر مفهوم	تعهد در آینده بدون پشتوانه معامله بورس	تعهد در آینده با پشتوانه معامله در بورس
۲	از نظر شرایط قرارداد	طرفین قرارداد آنرا معین کرده اند	طبق استاندارد معین شده است
۳	از نظر مکان معامله	خصوصی / خارج از بورس	در محل بورس
۴	از نظر شفاف بودن معامله	معمولاً معامله شفاف نیست	معامله کاملاً شفاف است
۵	از نظر امکان خرید و فروش بعدی	ضعیف یا غیر ممکن است	امکان بسیار جهت خرید و فروش مجدد
۶	وجود ریسک عدم اجرای تعهد	بسیار امکان پذیر است	بسیار کم و یا غیر ممکن است
۷	از نظر پرداخت درصدی از وجه کالا	معمولاً غیر قابل قبول است	قابل قبول است
۸	از نظر قانون و مقررات	دارای قوانین کلی است	دارای قوانین و مقررات مشخص است
۹	تسویه قرارداد	معمولاً کالا تحویل می شود	هم تسویه نقدی و هم تحویل کالا هریک قابل قبول است

قرارداد آتی چگونه معامله می شود؟

جوهره یک قرارداد آتی این است که قیمت آن در هنگام عقد قرارداد تعیین می گردد ولی ایفای تعهد تحویل کالا و پرداخت وجه با تایید طرفین در تاریخ آینده انجام می پذیرد. قرارداد آتی در بورسها مورد داد و ستد قرار می گیرد و شرایط قراردادها از پیش تعیین و استاندارد آن نیز تعریف شده است. مشخصات قرارداد شامل مواردی از قبیل کیفیت کالای مورد معامله، کمیت، تاریخ تحویل، تاریخ انقضای قرارداد، نحوه تحویل کالا، نحوه تعیین قیمت و غیره می باشد.

محدوده زمانی قراردادهای آتی از قبل تعیین شده اند و این قراردادها فقط در آن محدوده زمانی مشخص شده قابل معاملات مجدد می باشد که انتهای آن دوره معروف به تاریخ انقضاء می باشد.

قراردادها پس از پایان دوره تعیین شده باطل و بی ارزش می باشند مثلاً چنانچه تاریخ انقضای یک قرارداد بیست و ششم مهرماه اعلام شده باشد بدین معنی است که قرارداد مذکور تا آن تاریخ اعتبار دارد و بعد از آن تاریخ قابل معامله نمی باشد.

قراردادها معمولاً با ماه انقضای خود شناخته می شوند، لذا قراردادی که تاریخ انقضای آنها در اردیبهشت باشد موسوم به قرارداد اردیبهشت می باشد.

پایه های تعیین قیمت بازار آتی کالا

تعیین قیمت قرارداد آتی یک کالا در بورس عموماً بشکل زیر مورد بررسی و تعیین می گردد:

عوامل بازار مانند عرضه و تقاضا نقش مهمی را در تعیین قیمت ایفا می کنند. علاوه بر آن، عوامل دیگری مثل تولید، عرضه محصولات جانبی، وجود محصول نهائی در بازار و غیره، در دسترس بودن نیروی کار، میزان موارد مصرف کالای موردنظر، حمل و نقل همه موارد فوق نقش مهمی را در تعیین قیمت آتی ایفاء می کنند.

قیمت های آتی سه ماهه بطور فرض براساس فرمول زیر تعیین می گردد :

قیمت آتی = قیمت جاری (نقدی) + هزینه انتقال و مالکیت کالا (شامل نرخ بهره ، هزینه انبارداری ، بیمه و ...) بجز موارد مذکور ، وجود فاکتورهای دیگری مانند وضعیت عرضه و تقاضای دوره سه ماهه قرارداد آتی نیز عامل تعیین کننده قیمت آتی خواهند بود.

شرکت کنندگان در بازارهای آتی

سه دسته معامله گر در بازار آتی وجود دارد :

- پوشش دهندگان ریسک .
- معامله گران در دو بازار بطور همزمان .
- سرمایه گذاران / معامله گران .

پوشش دهندگان ریسک

آن دسته از فعالان بازار که هدف آنها از ورود به بازار آتی پوشش ریسک است ، بنام « هجرها » خوانده می شوند هجینگ بدین دلیل انجام می شود که ریسکهای مربوطه در ارتباط با تغییر قیمت یک دارائی را کاهش دهد . اکثر نهادهای تجاری مانند تولید کنندگان ، معامله گران ، عمده فروشان ، خرده فروشان که در بازارهای کالا معامله می نمایند ، از بازارهای مشتقه بمنظور پوشش دادن ریسک کاری خود استفاده می نمایند .

عمل پوشش ریسک عبارتست از اتخاذ یک موقعیت معاملاتی (خرید / فروش) در بازار آتی که می تواند معادل یا متضاد موقعیت معاملاتی وی در بازار نقدی باشد .

حرکت قیمت در قرارداد آتی انعکاسی از حرکت قیمت کالاست و شخص هج کننده قیمت خود را با اتخاذ یک موقعیت معاملاتی (خرید / فروش) در بورس تثبیت می نماید و ضرر در یک بازار ، سود در بازاری دیگر را بدنبال خواهد داشت .

فعالیت هجینگ در بورس کالای ایران به دوشکل انجام می شود :

- هجینگ بصورت فروش
شامل فروش قرارداد آتی در بورس است تا ریسکهای ناشی از خرید کالا در بازار نقدی را پوشش دهد .
- هجینگ بصورت خرید
شامل خرید قرارداد آتی در بورس است تا ریسکهای ناشی از فروش کالا در بازار نقدی را پوشش دهد .

دو مثال زیر موضوع فوق را روشن تر می نماید .

مثال اول :

یک سازنده درب و پنجره آلومینیومی نیاز به ذخیره نمودن ۱۰۰ تن آلومینیوم بطور دائم برای تولید خود دارد . قیمت نقدی هر کیلو آلومینیوم در حال حاضر (مهرماه) حدوداً ۲۶۳۰ تومان می باشد . سازنده مذکور پیش بینی کاهش شدید قیمت آلومینیوم طی ماههای آینده را دارد از طرفی برای تولید خود نیاز به ذخیره نمودن آلومینیوم دارد ، لذا برای تثبیت موقعیت خود از طریق معامله آتی در بورس کالای ایران خود را هج می کند تا مانع ضرر خود شود . این سازنده درب و پنجره آلومینیومی ۱۰۰ تن آلومینیوم بصورت قرارداد آتی در بورس بفروش می رساند (هر قرارداد آلومینیوم یک تن است) قیمت آتی آذرماه در بورس هر کیلو ۲۶۳۶ تومان است .

پس از مدتی که از عمر قرارداد گذشت ترس و نگرانی که وجود داشت ، بوقوع پیوست و قیمت آلومینیوم در اواسط آبان ماه به هر کیلو ۲۶۰۰ تومان کاهش یافت . سازنده درب و پنجره آلومینیومی پیش بینی نمود علیرغم میل او قیمت آلومینیوم از هم کاهش خواهد یافت . لذا او پوشش ریسک خود را که بصورت فروش یک قرارداد آتی برای آذرماه بود به یک قرارداد خرید آتی به قیمت هر کیلو ۲۶۰۴ تومان تبدیل نمود . در جدول زیر ملاحظه می شود که با انجام هجینگ در قرارداد آتی چه بهره ای برده است :

سود / زیان سازنده در دو بازار نقدی و آتی

شرح	قیمت نقدی هر کیلو آلومینیوم در مهرماه	قیمت نهائی بازار نقدی هر کیلو آلومینیوم در آذرماه	سود / زیان حاصل از معاملات نقدی هر کیلو	سود / زیان حاصل از معاملات آتی هر کیلو
معامله نقدی	۲۶۳۰ تومان	۲۶۰۰ تومان	(۳۰) تومان ضرر	-----
معامله آتی	۲۶۳۶ تومان	۲۶۰۴ تومان	-----	۳۲ تومان سود
سود خالص ناشی از فروش آتی هر کیلو				۲ تومان

نحوه محاسبه :

ضرر ناشی از کاهش قیمت آلومینیوم در بازار نقدی = (قیمت مهرماه) - (قیمت واقعی فروش نقدی) یعنی :

$$۲۶۳۰ - ۲۶۰۰ = ۳۰ \text{ تومان ضرر هر کیلو}$$

سود حاصله در اثر معامله آتی = قیمت اولیه فروش آتی - قیمت خرید آتی :

$$۲۶۳۶ - ۲۶۰۴ = ۳۲ \text{ تومان سود هر کیلو}$$

سود / زیان حاصل از هجینگ = سود (زیان) در بازار آتی - سود (زیان) در بخش نقدی بازار :

$$۳۲ - ۳۰ = ۲ \text{ تومان سود حاصل از عملیات هجینگ هر کیلو}$$

توضیح :

ملاحظه می شود عمل هجینگ چگونه در بازار آتی به سازنده درب و پنجره آلومینیومی غلیبرغم ضرر ناشی از کاهش قیمت نقدی کمک می نماید .

زیرا بدون عمل هجینگ در بازار آتی او با زیان هر کیلو ۹۶۰ تومان مواجه می گردید یعنی :

$$۳۲ \times ۳۰ = ۹۶۰ \quad \text{تومان زیان در صورت عدم هجینگ هر کیلو}$$

مثال دوم :

یک تاجر آلومینیوم در مهرماه ۱۳۸۶ سفارش خرید ۱۰۰ تن آلومینیوم بصورت قرارداد آتی برای آبان ماه را می دهد . در مهر ماه قیمت نقدی آلومینیوم در بازار هر کیلو ۲۶۲۰ تومان است و قیمت آتی فروش آلومینیوم برای آبان ماه در بورس هر کیلو ۲۶۳۰ تومان است لذا او درصدد خرید یک قرارداد آتی بصورت هجینگ برمی آید و ۱۰۰ تن قرارداد آتی آلومینیوم به قیمت هر کیلو ۲۶۳۰ تومان برای تحویل آذرماه را در مهرماه خریداری می نماید .

در اواسط آبان ماه قیمت آلومینیوم افزایش یافته و هر کیلو ۲۶۴۵ تومان می رسد . تاجر برای اجرای تعهدات خود آلومینیوم را به قیمت هر کیلو ۲۶۴۵ تومان از بازار نقدی خریداری نموده و به خریدار تحویل می دهد و همزمان با آن قرارداد آتی خریداری شده خود را با یک قرارداد فروش آتی به قیمت هر کیلو ۲۶۵۳ تومان جایگزین می نماید و نتیجه معاملات او در جدول زیر نشان داده شده است :

سود / زیان تاجر در دو بازار نقدی و آتی

شرح	قیمت نقدی هر کیلو آلومینیوم در مهرماه	قیمت نهائی بازار نقدی هر کیلو در آذرماه	سود / زیان حاصل از معاملات نقدی هر کیلو	سود / زیان حاصل از معاملات آتی هر کیلو
معامله نقدی	۲۶۲۰ تومان	۲۶۴۵ تومان	(۲۵) تومان ضرر	-----
معامله آتی	۲۶۳۰ تومان	۲۶۵۳ تومان	-----	۲۳ تومان سود
زیان خالص ناشی از خرید آتی			(۲) تومان	

نحوه محاسبه :

ضرر ناشی از معامله در بازار نقدی :

$$۲۶۴۵ - ۲۶۲۰ = ۲۵ \quad \text{تومان ضرر هر کیلو}$$

سود حاصل از انجام معامله آتی :

$$۲۶۵۳ - ۲۶۳۰ = ۲۳ \quad \text{تومان سود هر کیلو}$$

در مثال فوق اگر چه تاجر نتوانسته تمام زیان خود را از بین ببرد ولی با انجام معامله آتی در بورس (هجینگ) توانسته از زیان بیشتر خود جلوگیری نماید .

مفهوم آربیتراژر و نقش آن در بازار آتی

آربیتراژر معامله گری است که با انجام معامله در دو یا چند بازار کالا که دارای نرخهای متفاوتی هستند سود می برد و فعالیت او هیچگونه ریسکی در بر ندارد زیرا معامله او در آن بازارها بطور همزمان است لذا شخص آربیتراژر قرارداد معاملاتی خود را در یک بازار سود آور تثبیت و همزمان وارد بازارهای دیگر می شود. سرمایه گذاری در یک بازار آتی کالا، باید اینگونه باشد که قیمت آتی کالا مساوی با قیمت نقدی کالا بعلاوه هزینه های اضافی کالا برای تاریخ تحویل کالا در آینده می باشد، در غیر اینصورت فرصتهای آربیتراژی گران تمام می شود.

مثال :

عمل آربیتراژر با تفاوت قیمت بازار آتی و قیمت نقدی

معامله گر الف بعنوان یک آربیتراژر در بازار کالا فعالیت می نماید. هنگامی که در می یابد هیچگونه ریسکی در این بازار وجود ندارد، به انجام معامله آتی می پردازد. در مرداد ماه متوجه می شود یک فرصت آربیتراژی در معامله مفتول مس به شکل زیر وجود دارد :

- آقای الف ۱۰/۰۰۰ کیلو مفتول مس بصورت نقدی از بازار به قیمت هر کیلو ۷۰۰۰ تومان خریداری می نماید (البته چون پول ندارد کل مبلغ فوق یعنی $70/000/000 = 10/000 \times 7000$ تومان را با سود ۵٪ در سال قرض می کند).

$$70/000/000 \times \frac{5}{100} \times \frac{2}{12} = \frac{7/000/000}{12} = 853/333$$

تومان سود دو ماهه وام دریافتی

- او همزمان ۱۰/۰۰۰ کیلو مفتول مس بصورت آتی برای تحویل در آبان ماه به قیمت هر کیلو ۷۰۷۰ تومان در بورس بفروش می رساند.
- او مفتول مس خریداری شده خود را ۲ ماه نگهداری می نماید.
- او در آبان ماه که سررسید قرارداد آتی است، تعهد خود را انجام می دهد، یعنی مفتول مس خود را که در مرداد ماه خریده بود، تحویل بورس می دهد.
- او از مبلغ دریافتی $70/700/000$ تومان بابت فروش و تحویل قرارداد آتی به بورس، تصمیم به پرداخت اصل وام دریافتی خود یعنی $70/000/000$ تومان بعلاوه سود آن یعنی $853/333$ تومان جمعاً به مبلغ $70/853/333$ تومان می گیرد.
- او با معامله فوق به یک سود حاصل از آربیتراژر معادل ۱۱۶۶۷ تومان دست می یابد.

$$70700000 - 70853333 = 116667 \text{ سود}$$

سرمایه گذاران در بورس کالای ایران چه کسانی هستند ؟

مهمترین سرمایه گذارانی که در بورس به معامله می پردازند معروف به ریسک پذیران هستند ، این افراد بصورت معامله گر یا تاجر هم شناخته می شوند . آنان با پیش بینی خود از قیمتها در آینده وارد معامله آتی شده و سود می برند . برخی مواقع ضرر نیز شامل آنها خواهد شد . بنابراین یک ریسک پذیر در بورس اگر پیش بینی نماید در آینده قیمتهای کالا افزایش می یابد دست به خرید قرارداد آتی می زند و اگر پیش بینی نماید قیمتها رو به کاهش دارند هم اکنون نسبت به فروش قرارداد آتی اقدام می نماید .
بنابراین لغت **تاجر یا معامله گر** در بورس بهترین واژه برای سرمایه گذارانی است که بصورت فردی یا شرکتی مبادرت به معامله آتی در بورس می نمایند.

فرضیات معاملات آتی

- فرایند معاملات آتی مبتنی بر مشتری و از طریق کارگزاری انجام می شود یعنی در هر یک از مراحل شامل ثبت سفارش و انجام معامله باید مشتری معینی توسط کارگزاری انتخاب شود.
- سیستم اطلاعات مربوط به مشتری و معاملات مشتریان یک کارگزاری را فقط در اختیار وی قرار داده و اطلاعات مشتریان و معاملات مشتریان کارگزار دیگر را نمایش نمی دهد.
- سپرده اولیه معادل ۰.۷٪ وجه کالا در روز قرارداد توسط طرفین معامله پرداخت می شود.
- سپرده پوششی (Maintenance margin) جهت تکمیل میزان سپرده اولیه در نظر گرفته شده است.
- به روز رسانی حساب مشتری (Mark to market) بصورت روزانه در انتهای روز پس از تعیین قیمت تسویه (Settlement) انجام می شود یعنی با محاسبه سود و زیان مشتری، ضمن اعمال موارد لازم در صورتحساب، به مشتری اطلاع داده می شود.
- خاتمه قراردادها به دو شکل تحویل و تسویه نقدی امکان پذیر است.

تسویه نقدی :

با محاسبه سود و زیان تا روز خنثی کردن قرارداد توسط مشتری انجام می شود.

تحویل کالا :

در انتهای قرارداد در صورت عدم خنثی نمودن قرارداد، بطور طبیعی قرارداد منجر به تحویل می شود که بورس مسئول و محور اصلی جهت قرارداد در نظر گرفته می شود. مدیریت نگهداری کالا در حد نیاز در انبار را بر عهده دارد تا در صورت نیاز به تحویل ، تعهد اجرا شود.(Novation)

- سیستم در بخشهای تالار و اتاق پایاپای و بانک بصورت یکپارچه عمل می کند.
- کنترل انجام معامله برای مشتری و کارگزاری براساس تعداد قرارداد مجاز صورت می پذیرد.

- پیگیری تکمیل سپرده و حل مشکلات مربوط به مشتریان برعهده کارگزارها است.
- مشتری باید یک حساب بانکی نزد بانک معرفی شده از سوی بورس افتتاح کند.
- سود و زیان مشتری در انتهای روز پس از تعیین قیمت تسویه محاسبه می شود.
- قیمت تسویه پس از اتمام معاملات در انتهای روز به صورت خودکار توسط سیستم محاسبه و ثبت می گردد.
- سپرده مشتریان قبل از شروع تالار در سیستم مشخص شده و براساس اعتبار مشتری امکان معامله در طول روز برای وی فراهم می شود و فقط سقف تعداد معاملات مشتری چک می شود. البته بورس و پایاپای می تواند با نظارت بر تالار هر زمان که نیاز بود امکان معامله را از مشتری سلب کند.
- هر کالا زمان و دوره مجاز معامله مشخصی دارد که بهنگام تعریف قرارداد آن کالا تعیین و ضمن اطلاع رسانی در سیستم ثبت می شود تا بطور اتوماتیک کنترل شود.
- در طول دوره فعالیت تالار معاملات متعدد روی یک کالا و قرارداد امکان پذیر است.
- یک حساب بانکی ویژه معاملات آتی در بانک افتتاح می شود تا کلیه سپرده ها و پرداختها به آن واریز شده و دریافت از آن در اختیار بورس و اتاق پایاپای است تفکیک پرداختها با استفاده از کد شناسایی (کدکارگزاری + کد مشتری) صورت می پذیرد.
- مرتب سازی سفارشات بترتیب براساس قیمت و زمان انجام می شود یعنی سفارش ها ابتدا براساس قیمت و سپس براساس زمان مرتب می شوند. سفارشهای خرید از بالاترین قیمت پیشنهادی خریدار به پائین ترین قیمت و سفارشهای فروش از پائین ترین قیمت پیشنهادی فروشنده به بالاترین قیمت)
- انطباق قیمت ها براساس فهرست مرتب شده سفارشات خرید و فروش انجام می شود.
- هویت سنجی مشتری توسط اتاق پایاپای انجام شده و پس از تأیید اتاق پایاپای کدشناسایی یکتای مشتری اختصاص یافته تا امکان فعالیت در سیستم معاملات آتی را پیدا کند.
- سیستم بصورت بلادرنگ عمل می کند یعنی مرتب سازی سفارشها، انطباق سفارشهای خرید و فروش بصورت بلادرنگ و اتوماتیک انجام می شود.
- تسویه نقدی در انتهای دوره قرارداد بصورت اتوماتیک توسط سیستم انجام شده و صورتحساب مشتری تهیه و ارائه می شود.
- جهت تحویل یک کالا ابتدا باید کلیه دریافت و پرداختها با مشتری تسویه شود و مبلغ کالا براساس قیمت توافق شده معامله محاسبه خواهد شد.

سناریوهای مربوط به معاملات آتی

فرایندهای معاملات آتی شامل بخش های زیر است:

- ثبت نام مشتری
- تعریف قراردادهای آتی
- ثبت سفارشات خرید و فروش مشتری
- سپرده گذاری اولیه توسط مشتریان
- انطباق و انجام معامله در تالار معاملات الکترونیکی
- تعیین قیمت تسویه
- انجام محاسبات روزانه
- تهیه گزارشات روزانه
- واریز به حساب
- دریافت از حساب
- تسویه نقدی
- تحویل کالا

در ادامه سناریوهای هر یک از بخش های فوق تشریح می شود.

ثبت نام مشتری

- ثبت نام مشتری که از طریق کارگزاری مجاز به انجام معامله آتی و بورس انجام می شود به منظور شناسایی و اعتبارسنجی مشتری جهت حضور در بورس و انجام معامله آتی طی مراحل زیر انجام می شود:
- مشتری با مراجعه به یک کارگزار مجازی که حق معامله آتی را در بورس دارد ، درخواست ثبت نام می نماید.
- مدارک شناسایی (هویتي) مورد نیاز توسط کارگزاری دریافت می گردد.
- یک کارگزار بعنوان واسطه معامله بین مشتری و بورس قرار دارد.
- وظیفه کارگزار شناخت کامل از فرایند انجام معامله آتی و راهنمایی سرمایه گذار در جهت کمک به انجام معامله وی می باشد.
- انتخاب یک کارگزار کمتر از انتخاب یک دکتر یا قاضی نمی باشد.
- اگر مشتری قبلا از طریق کارگزاری دیگری در بورس ثبت نام کرده و کد شناسایی داشته باشد، کارگزار براساس کد شناسایی، مشتری را در سیستم نرم افزاری یافته و به عنوان یکی از مشتریان خود در سیستم ثبت می کند.

- اگر مشتری کد شناسایی نداشته باشد، کارگزار اطلاعات هویتی مشتری را براساس مدارک دریافتی در سیستم نرم افزاری وارد می کند و پس از تکمیل مدارک ضمن ارسال نسخه ای از مدارک جهت تایید مشتری توسط اتاق پایاپای اطلاعات را در اختیار اتاق قرار می دهد. اتاق پایاپای طی مراحل زیر ثبت نام مشتری را نهایی می کند:
 - در صورت تطابق اطلاعات با مدارک، مشتری را در سیستم نرم افزاری تایید می نماید.
 - مشتری جهت افتتاح حساب به بانک مورد نظر بورس معرفی می شود تا یک حساب بانکی افتتاح نماید.
 - سیستم نرم افزاری یک کد شناسایی یکتا جهت شناسایی مشتری در بورس و سیستم به وی اختصاص می دهد.
 - در صورت عدم تطابق اطلاعات و تکمیل مدارک و عدم تایید اتاق پایاپای، مدارک مشتری به کارگزاری برگشت داده می شود تا پس از اصلاح و تکمیل اطلاعات و مدارک، مراحل ثبت نام مجدداً طی شود.
- پس از طی موفقیت آمیز مراحل ثبت نام و اختصاص کد شناسایی مشتری، ورود مشتری به معامله آتی منوط به امضای فرم قرارداد آتی توسط مشتری و کارگزار است که حقوق و تعهدات طرفین معامله در آن مشخص شده است. کارگزاری میتواند در سیستم اقدام به ثبت سفارش و معامله و پیگیری فعالیت های مشتری نماید.

تعریف قراردادهای آتی

قراردادهای آتی توسط کمیته آتی تعریف شده و سپس طی مراحل زیر در سیستم تعریف می شود:

- کمیته آتی با هماهنگی مراجع ذیصلاح قراردادهای آتی را تعریف، تصویب می کند.
- قرارداد آتی جدید جهت ثبت در سیستم نرم افزاری در اختیار راهبر سیستم نرم افزاری قرار می گیرد.
- راهبر سیستم اطلاعات قرارداد را در سیستم نرم افزاری وارد می کند.

ثبت سفارش خرید و فروش مشتری

پس از ثبت نام مشتری و تعریف قراردادهای آتی در سیستم امکان ثبت سفارش خرید/فروش مشتری توسط کارگزاری فراهم می شود که طی مراحل زیر انجام می شود:

- مشتری از طریق بورس (سایت اطلاع رسانی و یا رسانه های دیگر) قراردادهای آتی قابل معامله در بورس و مورد علاقه خود را شناسایی می نماید.
- طبق فرم سفارش خرید/فروش مشتری درخواست خود را به طریقی (تلفنی یا مراجعه حضوری) در اختیار کارگزار قرار می دهد.
- کارگزار سفارش را پس از بررسی اولیه در سیستم نرم افزاری ثبت می کند. این سفارش می تواند بلافاصله پس از ورود در سیستم فعال شود و یا در زمان مورد نظر توسط کارگزاری ثبت کننده فعال شود.
- سفارش های ثبت شده توسط کارگزار قابل ویرایش و حذف نیز می باشد.

سپرده گذاری اولیه توسط مشتریان

مطابق آئین نامه و مقررات مصوب قبل از شروع زمان معاملات در تالار مشتری خریدار و فروشنده باید سپرده اولیه (معادل ۷ درصد مبلغ قرارداد) خود را از طریق کارگزاری به حساب بورس واریز نماید.

- کارگزار براساس سفارش خرید/فروش درخواستی مشتری میزان سپرده اولیه لازم را محاسبه و به اطلاع مشتری می رساند.
- مشتری مبلغ سپرده اولیه را از طریق کارگزاری به حساب اختصاصی معاملات آتی نزد بورس واریز می نماید.
- فیش واریزی توسط مشتری به کارگزار ارائه می شود.
- کارگزار مقدار سپرده اولیه مشتری خود را در سیستم ثبت می کند تا مشتری امکان معامله در زمان فعالیت تالار را داشته باشد. سپرده اولیه مشتری در ابتدای فعالیت تالار معاملات بررسی می شود تا در سیستم به مشتری اجازه فعالیت داده شود.

انطباق و انجام معامله در تالار معاملات الکترونیکی

مهمترین بخش سیستم نرم افزاری معاملات آتی، تالار معاملات الکترونیکی است که پس از ثبت سفارش خرید/فروش طی مراحل زیر بصورت بلادرنگ (Real time) انجام می شود:

- سفارشات فعال بترتیب براساس قیمت و زمان مرتب سازی می شوند. (سفارشات خرید به ترتیب نزولی و سفارشات فروش به ترتیب صعودی) این ترتیب با درج سفارشات جدید در حین فعالیت تالار نیز بصورت بلادرنگ بازسازی می شود.
- در صورت انطباق سفارش خرید و فروش، معامله انجام شده و کل سفارش (بصورت یکجا) و یا بخشی از سفارش (بصورت تفکیک شده) از بازار حذف می شود.
- معاملات انجام شده توسط مشتریان یک کارگزار (به عنوان فروشنده و یا خریدار) در سیستم نمایش داده می شود.
- سفارش های خرید و فروش توسط کارگزاری قابل ویرایش و حذف می باشد.

تعیین قیمت تسویه

- قیمت تسویه در انتهای روز باید طی مراحل زیر تعیین و در سیستم ثبت شود تا امکان انجام محاسبات روزانه معاملات فراهم شود.
- پس از اتمام زمان معاملات با توجه به قراردادها منطبق شده در طی روز و استفاده از الگوریتمی مشخص توسط کمیته مسئول، قیمت تسویه مشخص می شود.
- قیمت تسویه توسط اتاق پایاپای در اختیار راهبر سیستم قرار می گیرد.
- قیمت تسویه توسط راهبر سیستم در نرم افزار وارد می شود.
- قیمت تسویه وارد شده در سیستم توسط اتاق پایاپای چک می شود تا امکان انجام محاسبات مورد تایید اتاق پایاپای فراهم شود.

انجام محاسبات روزانه

پس از اتمام فعالیت تالار معاملات الکترونیکی و تعیین و ثبت قیمت تسویه در سیستم انجام محاسبات روزانه بصورت زیر امکان پذیر است:

- سود و زیان تمامی قراردادهای فعال مشتریان براساس قیمت تسویه محاسبه می شود.
- سود و زیان قراردادهای بازمانده از روزهای قبل محاسبه می شود.
- سود و زیان معاملات منطبق شده طی روز محاسبه می شود.
- کارمزد بورس براساس تعداد معاملات منطبق شده در طی روز طبق مبلغ تعیین شده از حساب مشتری کسر می شود.
- پس از محاسبه سود و زیان و کارمزد بورس در رابطه با مشتریان، مازاد موجودی یا کسر موجودی آنها مشخص می شود.

تهیه گزارشات

پس از انجام محاسبات روزانه، گزارش های زیر قابل تهیه می باشد:

- معاملات انجام شده طی روز
- عملکرد روزانه مشتریان هر کارگزاری
- صورتحساب تحویل
- صورتحساب کارگزاران
- واریز و برداشت به / از حساب مشتریان

واریز به حساب معاملات آتی

مشتری جهت واریز سپرده و یا تکمیل موجودی وجوه را بصورت زیر به حساب معاملات آتی واریز مینماید:

- مقدار سپرده اولیه و یا کسر موجودی را از کارگزار استعلام می کند.
- وجه واریزی را با ثبت کد شناسایی خود، کد کارگزاری و کد کالای مورد معامله در فیش، به حساب معاملات آتی در بورس واریز می نماید.
- فیش واریزی را در اختیار کارگزاری قرار میدهد.
- کارگزار فیش واریزی را در سیستم نرم افزاری وارد می کند.
- کارگزاری یک نسخه از فیش را نزد خود نگاه داشته و نسخه ای دیگر از آن را به اتاق پایاپای ارسال می کند.

دریافت از حساب

امکان دریافت از حساب معاملات آتی در اختیار اتاق پایاپای می باشد که بصورت زیر انجام می شود:

- کارگزار مقدار قابل دریافت از حساب را مشخص نموده و طی یک فرم رسمی به اتاق پایاپای اعلام می نماید.
- اتاق پایاپای با دریافت فرم و بررسی مبلغ مشخص شده از طریق سیستم نرم افزاری، چک دریافت از حساب را صادر نموده و در اختیار کارگزاری قرار می دهد تا به مشتری تحویل دهد.
- مشتری با مراجعه به بانک می تواند مبلغ چک را دریافت نماید.

تسویه نقدی

تسویه نقدی معاملات آتی با خنثی نمودن قرارداد یا با پایان مدت قرارداد بصورت زیر امکان پذیر است:

- با محاسبه سود و زیان تا روز خنثی کردن قرارداد امکان تسویه نقدی فراهم می شود.
- با محاسبه سود و زیان تا روز خنثی کردن قرارداد، کل مبلغ قابل پرداخت و یا دریافت به / از مشتری توسط کارگزاری محاسبه می شود.
- در صورتی که مشتری باید مبلغی را واریز نماید طی مراحل واریزه حساب، این کار انجام می شود.
- در صورتی که مشتری باید مبلغی را برداشت نماید طی مراحل دریافت از حساب این کار انجام می شود.

تحویل کالا

معاملات آتی می تواند منجر به تحویل کالا شود که طی مراحل زیر صورت می پذیرد:

- در مورد قراردادهای منجر به تحویل یک هفته قبل از انقضای قرارداد، گزارش تحویل برای تمامی مشتریانی که قرارداد باز دارند تهیه شده و در اختیار کارگزار قرار می گیرد.
- مشتری فروشنده در هفته سوم ماه تحویل به بورس، بصورت کتبی آمادگی تحویل کالا به انبار تحت نظارت بورس را اعلام می دارد.
- طبق گزارش تحویل، مشتری فروشنده باید کالای خود را به انبار تحویل دهد و رسید انبار آنرا معادل با تعداد قرارداد باز در آخرین روز به اتاق پایاپای تحویل دهد و مبلغ قراردادهای خود را طی چکی از اتاق پایاپای دریافت کند.
- طبق گزارش تحویل مشتری خریدار باید مبلغ قراردادهای خود را به حساب معاملات آتی مطابق روش واریزه به حساب، پرداخت نماید.
- مشتری خریدار پس از واریزه به حساب، رسیدی مبنی بر تسویه قرارداد و حواله انبار از اتاق پایاپای دریافت می کند تا با آن کالای خود را از انبار تحویل بگیرد.
- مشتری خریدار با مراجعه به انبار و ارائه حواله انبار، کالای خود را دریافت می کند.

واژه نامه معاملات آتی

A

Appreciation	افزایش در قیمت
Arbitrage	استراتژی خرید و فروش همزمان قرارداد آتی کالاهای مشابه یا سایر ابزارهای مالی در بازارهای مختلف به منظور سودآوری/خرید و فروش کالا یا غیر کالا بطور همزمان
Arbitration	حکمت، داوری / حکمت بین دو طرف دعوا
Ask	قیمت پیشنهادی فروشنده / قیمت ارائه شده توسط فروشنده (معادل آن Offer است)
At-The- Market	سفارش به قیمت بازار (معادل Market Order)
Auction	حراج حضوری، مزایده(معادل Open Outcry)

B

Backwardation	کاهش تدریجی قیمت‌های آتی در ماه‌های تحویل بعد، معامله گران در این وضعیت بمنظور جلوگیری از زیان بیشتر اقدام به فروش می نمایند. وضعیت بازار در صورتیکه قیمت‌های آتی از قیمت‌های نقدی پایین تر باشد.
Basis	قیمت اصلی، تفاوت قیمت نقدی و آتی کالاها در قراردادهای آتی
Bear Market	بازار روبه کاهش قیمت / وضعیت فروش کالا در بازار (بعثت سقوط قیمت‌ها)
Bid	مظنه قیمت خرید/ پیشنهاد خرید مقدار معینی از یک کالا در قیمت مشخص
Break	سقوط شدید قیمت‌ها
Broker	کارگزار - معامله گر یا شخصی که عملاً سفارشات تالار معاملاتی بورس را اجراء می کند.
Brokerage	کارمزد دریافتی توسط کارگزار از بابت اجرای سفارش یا انجام معامله، مبلغی از معامله یا درصدی از ارزش کل معامله
Bucketing	استفاده غیر مجاز و غیر قانونی از ودیعه سپرده مشتری
Bulge	رشد سریع قیمت‌ها
Bull market	بازار روبه رشد / وضعیت خرید کالا در بازار (بعثت رشد بعدی قیمت‌ها)
Buy Stop Order	سفارش خرید به قیمت بالاتر از بازار

Carry	خرید و فروش همزمان یک فلز به یک اندازه با تاریخ تحویل متفاوت / هزینه های سرمایه گذاری بابت خرید یک قرارداد آتی
Carrying charge	تفاوت مبلغ بین ماههای نزدیک و دور در یک قرارداد آتی، این مبلغ شامل هزینه های انبارداری، بیمه و بهره می باشد
Cash Price	قیمت نقدی
Cash Settlement	تسویه نقدی
Ceiling	سقف قیمت در بازار
Clear	فرایندی که اتاق پایاپای ثبت و ضبط کلیه معاملات را بعهده گرفته و محاسبه سپرده ها را بر آن اساس برای اعضاء روزآمد می کند.
Clearing House	اتاق پایاپای / بخش اصلی تسویه معاملات در بورس که در برابر خریدار نقش فروشنده را و در برابر فروشنده نقش خریدار را ایفاء می کند.
Clearing price	قیمت تسویه
Close(Out)	انجام معامله معکوس بمنظور تسویه قراردادهای خرید و فروش قبلی
Closing Price	قیمت پایانی / قیمت تعیین شده در بورس جهت محاسبه میزان اخذ سپرده برای معاملات بعدی.
Commingling	کار غیر قانونی (اختلاط حسابهای مشتری با حساب های کالای شرکت)
Congestion	حرکت یک قیمت کالا که نشان از عدم رونق معاملات در بازار است
Contango	افزایش تدریجی قیمت ها در ماه تحویل بعد، معامله گران در این وضعیت به علت رشد بعدی قیمتها اقدام به خرید می نمایند. / شرایط بازار در حالتی که قیمتهای تحویل ماه بعد به تدریج بالاتر از قیمتهای تحویل فعلی (این ماه) است (حالت عکس Backward)
Contract Month	ماه مشخصی که قرارداد آتی به تحویل کالا منجر می شود که به آن Delivery Month هم می گویند.
Contract Specification	مشخصات قرارداد کالا
Corner	انحصار موقتی / هنگامی که معامله گری قیمت و عرضه کالایی را منحصراً در دست داشته باشد و این رویه می تواند منجر به دستکاری قیمت شود
Coupon	نرخ بهره اوراق قرضه
Cover	تسویه جبرانی (معامله معکوس) در بازار آتی که با خرید یک قرارداد موقعیت فروش بسته می شود
Cross Trade	معامله بین کارگزار و مشتری که در بازار بورس بصورت عام اعلام نمی شود ولی برای ثبت و انجام مچینگ به بورس اعلام می شود. / تسویه و تطبیق غیر رقابتی سفارش خرید یک مشتری در برابر سفارش فروش مشتری دیگر.
Custom Smelter	حق العمل کاری که مواد اولیه خام را بر اساس سفارش مشتری به محصول نیمه ساخته تبدیل می کند.
CAD = Copper In \$	قیمت مس به دلار
Clerk	منشی تالار معاملات در بورس
Convergence	همگرایی قیمت / هنگامی که قرارداد های آتی به زمان تحویل خود نزدیک می شوند قیمت این قرارداد ها با قیمت نقدی آن کالاها به هم نزدیک می شوند.

D

Day Trader	معامله گری که در قرارداد آتی به مدت یکروز وارد معامله شده و از بازار در همان روز خارج می شود.
Daily Price Limit	حداکثر یا حداقل قیمت مجاز معاملاتی در مقایسه با قیمت تسویه روز قبل در بورس، محدوده قیمت معاملات معمولاً در مرحله تحویل برداشته می شود.
Default	عدم باز پرداخت بدهی / نکول
Delivery notice	اطلاعیه ای از سوی فروشنده به خریدار قرارداد آتی به منظور تحویل گرفتن کال در تاریخ تعیین شده، ارسال می شود
Delivery Point	مکان تحویل / محل تعیین شده توسط بورس جهت تحویل کالای مورد نظر در قرارداد آتی
Derivatives	اصطلاح عامی که برای قراردادهای مشتقه (آتی، اختیار، معاوضه و ...) که در داخل و یا خارج از بورس استفاده می شود و قیمت‌های قرارداد نیز از ارزش کالای مورد مبادله مشتق می شود.
Difference Account	صورت حساب مشتری شامل کلیه خریدها و فروشهای انجام شده به همراه هزینه های بورس و طلب یا بدهی کارگزار.
Disclosure Statement	بیانیه ریسک، فرمی که حاوی مطالب مربوط به میزان ریسک، واریز سپرده های معامله، کارمزد، عملکرد و ... بوده که باید به امضای مشتری رسانده شود.
Discretionary account	حسابی که مشتری به کارگزار یا به فرد معامله گری که به نمایندگی از او مجاز به خرید یا فروش کالاهاست داده می شود (Managed account)

E

Ease off	کاهش اندک قیمت در قرارداد آتی
Efficient Market	بازاری که در آن اطلاعات فوراً در دسترس مشتریان قرار می گیرد.
End User	مصرف کننده نهایی
Erratic market	بازاری که قیمت ها در آن سرعت افزایش یا کاهش می یابند
Evening up	بستن موقعیت معاملاتی بصورت تسویه نقدی یا ادامه معامله آتی با اتخاذ موقعیت جدید
Exercise	نفع بردن از حق خرید یا فروش قرارداد آتی با قیمت مورد توافق قبلی

F

Fabricator	شرکتی که به عنوان واسطه میانی به تولید کالای نیمه ساخته می پردازد.
Fair Value	قیمت عادلانه- قیمتی است که طرفین معامله آنرا ملاک قرار می دهند.
Fill Or Kill (FOK)	سفارشی که به محض ارائه آن توسط متقاضی از طریق کارگزار بایستی اجرا یا باطل گردد.
First Notice Day	اولین روز اعلام تحویل کالا توسط فروشنده به اتاق پایاپای و اعلام آن توسط اتاق پایاپای به خریدار.
Floor	قیمت کف بازار / پایین ترین قیمت مورد انتظار در بازار
Fundamental Analysis	مطالعه عواملی که بر عرضه و تقاضای کالای مورد معامله تأثیر گذار است.
Futures Contract	توافق نامه خرید یا فروش مقدار معینی از کالای استاندارد قابل معامله در بورس برای تحویل در آینده که به قیمت امروز مورد توافق قرار می گیرد.

G

Gain	سود
Give Up	قرارداد انتقالی از یک کارگزار به کارگزار دیگر به منظور کاهش هزینه های معاملات آتی بنفع مشتری.
Good Till Cancelled (GTC)	سفارش تا اطلاع ثانوی / سفارش خرید یا فروش به قیمت معینی برای انجام معامله در هر ساعت از معاملات بورس، چنانچه معامله انجام نشود سفارش باطل می گردد.
Gross position	تعداد کل قراردادهای باز خرید و فروش آتی که هنوز ماه قرارداد آنها باقی مانده اند
Grower	معامله گر در بورس

H

Haircut	تعدیل کردن / ارزش گذاری وثیقه های معاملات آتی توسط بورس با قیمت پایین تر از ارزش اسمی
Hedge	روشی در معامله آتی بمنظور مصون ماندن از ریسک ناشی از تغییر قیمت یا جلوگیری از ضرر و زیان در معامله.
Hedger	فردی که عمل هجینگ یا پوشش ریسک را انجام می دهد.

I

Initial Margin / Deposit	سپرده اولیه_ مبلغی است که هنگام شروع معامله آتی بعنوان ضمانت معامله توسط خریدار و فروشنده به حساب کارگزار بورس واریز می شود.
Interest Yield	سود حاصله از خرید کالا در بازاری که قیمتها رو به رشد است. اغلب سود فوق بیشتر از سود حاصله از معاملات پولی است.
Inverted market (Backwardation)	بازاری که کالایی را به قیمت بالاتر برای ماه آینده نزدیکتر در مقایسه با آینده دورتر می فروشند

J

--	--

K

Kerb	انجام معامله به صورت حراج حضوری و خارج از زمان تعیین شده معاملات رسمی در LME که چندین نوع کالا بطور همزمان معامله می شود.
-------------	---

L

Lending	به نوعی از خرید و فروش همزمان گفته می شود. که فروش کالا و تحویل آن فوری است و خرید همان کالا برای تحویل در تاریخ دیرتر می باشد. / قرض دادن کالا به طرف مقابل برای یک دوره معین.
Leverage	واریز مبلغ کمی در معاملات آتی (بعنوان ارزش کالا) به منظور در اختیار گرفتن مقادیر زیادی از آن ارزش. / اهرم مالی
Lifting A Leg	خاتمه یک موقعیت معامله گر (خرید/فروش) در بازار به منظور جلوگیری از ریسک نوسان قیمت
Limit Order	سفارشی که مشتری حدود قیمت و یا زمان انجام معامله را معین می نماید.
Limit Up/Down	محدوده مجاز نوسان قیمت در بورس / بیشترین افزایش یا کاهش قیمت نسبت به قیمت پایانی قبلی، بدلیل سوء استفاده احتمالی معامله گران در بورس چنین محدودیتهایی اعمال می شود.
Legal Entity	نهاد قانونی
Liquid market	بازار فعال معاملاتی / بازاری که خریداران و فروشندگان زیادی در آن فعالیت دارند
Local	عضو معامله گر بورس که به حساب شخصی خود معامله می کند
Long	کسی که قراردادهای آتی را خریده و هنوز آنرا تسویه نموده و یا کالای نقدی را در دست دارد.
Lot	مقدار مشخصی از یک کالای استاندارد قابل معامله در بورس

M

Maintenance Margin	حداقل ودیعه ثابت که مشتری معامله آتی لازم است در حساب خود داشته باشد.
Margin	میزان سپرده امانی (پول / وثیقه) مشتری نزد کارگزار بمنظور انجام معامله آتی. میزان سپرده کارگزار نزد اتاق پایاپای با سپرده ای که مشتری نزد کارگزار بودیعه می گذارد، تفاوت دارد. میزان سپرده ها طبق شرایط ریسک بازار و ارزش کالا تعیین می شود.
Margin Call	اعلام اتاق پایاپای به مشتری جهت واریز وجه مورد نیاز تا سطح حداقل ودیعه ثابت.
Market If Touched (MIT)	این نوع سفارش وقتی قابل اجراء است که قیمت مورد نظر مشتری تأمین شود. یعنی چنانچه MIT از دیدگاه فروشنده باشد فروش باید بالای قیمت بازار باشد و اگر خرید مدنظر باشد باید زیر قیمت بازار باشد.
Market Driver (Market Marker / Liquidity Provider)	بازار ساز
Matching	فرایند ثبت معاملات توسط کارگزاران در بورس به منظور تأیید معامله مذکور.

N

Nearby Month	نزدیک ترین ماه تحویل قرارداد آتی
Negotiable warehouse receipt	سند رسمی و دارای تضمین صادره توسط انبار مبنی بر موجودی کالای قابل تحویل در انبار
Net Position	تفاوت بین قراردادهای خرید و فروش آتی در یک دوره
Niche Market	بازار ساده (عدم پیشرفته)
Notice Day	روز اعلان تحویل کالا از طرف بورس به طرفین معامله .
Novation	طرف معامله / طرف قرارداد / طرف حساب مرکزی. منظور اتاق پایاپای بوده که بعنوان یک قرارداد جایگزین طرف معامله خریدار و فروشنده قرار می گیرد.

O

Over The Counter (OTC)	معامله ای که خارج از بورس انجام میشود و استاندارد بورس را ندارد.
Offer	قیمت پیشنهادی فروشنده
Official Prices	قیمت رسمی / آخرین قیمت‌های رسمی خرید و فروش که در رینگ دوم معاملات در LME اعلام میشود که آن قیمت بعنوان قیمت مرجع برای آن روز ملاک قرار می‌گیرد.
Offset	معامله جبرانی / خارج شدن از یک معامله (با انجام یک معامله معکوس و برابر با معامله قبلی)
Open Outcry	حراج حضوری / روشی از معامله که کارگزاران در رینگ قرار گرفته و قیمت‌های خرید و فروش را اعلام می‌نمایند.
Open Interest	قرارداد باز / قراردادی که هنوز در بورس تعیین تکلیف نشده است / کل قراردادهای آتی (خرید/فروش) تسویه نشده و یا منجر به تحویل نشده در بورس.
Over budget	تصمیم بر روی قیمت یک کالا که بطور غیر معقول افزایش یافته است
Oversold	تصمیم بر روی قیمت یک کالا که بطور غیر معقول کاهش یافته است

P

Physical Trade	نوع معامله ای که منجر به تحویل کالا شود و هدف از آن هجینگ، دلالی و یا آربیتراژ نباشد.
Position	موقعیت / خرید یا فروش مقدار کالای مشخص توسط یک معامله گر برای زمان معین.
Position Day	اولین روز تحویل دادن یا تحویل گرفتن یک کالا که اتاق پایاپای به طرفین معامله اعلام انجام تعهد می‌کند.
Position Limit	حداکثر تعداد قراردادهای آتی که یک معامله گر طبق مقررات بورس طی یک دوره می‌تواند انجام دهد.
Position Trader	وضعیتی که معامله گر قراردادهای آتی را خرید یا فروش نماید و قراردادهای را طی یک دوره زمانی در دست خود دارد.
Pre-Market Trade	معامله بین کارگزاران در بورس که قبل از شروع رسمی رینگ معاملات انجام می‌شود.
Prompt Day	موعد تحویل / تاریخ تحویل یک قرارداد آتی
Public	افراد غیر حرفه ای که در بازار آتی وارد معامله می‌شوند
Purchase And Sell Statement	صورت وضعیت ارسالی از بورس به معامله گر که نشان دهنده تعداد قراردادهای خرید و فروش، مبلغ آنها، سود یا زیان معامله گر، و سایر هزینه‌های بورس می‌باشد.
Principal To Principal	قرارداد اتاق پایاپای و عضو/ قراردادی که هر طرف برای خود و به حساب خود آنرا انجام می‌دهد و رأساً در برابر اتاق پایاپای مسئول است. چنین قراردادهایی در بورس LME بین کارگزاران و مشتریانی منعقد می‌گردد که هر طرف مسئول تعهدات خود می‌باشد. این قراردادها در LME بین اعضای اتاق پایاپای منعقد می‌گردد. این قراردادها فوراً قابل تسویه بوده و نقش اتاق پایاپای در این نوع قرارداد حالت تضامنی در برابر هریک از اعضا را دارد.
Producers Hedge	پوشش ریسک تولیدکننده با خرید یک معامله آتی به منظور جلوگیری از کاهش قیمت تولیدات خود.

Q

--	--

R

Rally	قیمت رو به رشد یا افزایش
Range	دامنه تغییر قیمت نسبت به یک دوره زمانی معاملات آتی (هفته، ماه، سال)
Regulation	قوانین و مقررات
Resistance(Ceilin g)	سطحی که روند قیمت متوقف می شود
Ring(Pit)	محل مخصوص معاملات در تالار بورس که معامله گران به مدت ۵ دقیقه دورهم جمع شده و برای خرید و فروش یک کالا تصمیم می گیرند.
Ring Dealer	معامله گری که انحصاراً حق معامله در تالار بورس را دارد
Roll(Over)	معامله انتقالی / چنانچه معامله گری دارای یک قرارداد باز آتی بوده و تمایل به خاتمه آن قرارداد را داشته باشد و با یک قرارداد مشابه با تاریخ تحویل بعدی جایگزین نماید.
Round Turn	یک معامله کامل آتی شامل خرید و فروش یک قرارداد و خاتمه آن قرارداد.

S

Scalper	معامله گری که با انجام معاملات کم و سود و زیان اندک بطور روزانه وارد بازار شده و همان روز خارج می شود.
Secondary Metal	فلز دست دوم / فلز قراضه که دوباره بازیافت می شود.
Sell Stop	فروش به پایین تر از قیمت بازار
Semi-Fabricator	شرکتی که مبادرت به تولید محصولات نیمه ساخته می نماید.
Settlement Price	قیمت رسمی نهایی که بصورت میانگین قیمت پیشنهادی فروشنده بمنظور تسویه حساب، تعیین سپرده روز بعد و محدوده قیمت گذاری قرارداد آتی توسط بورس اعلام می گردد.
Settlement On Prompt Day	تسویه مالی قرارداد آتی در موعد تحویل.
Short	فردی که قرارداد آتی را فروخته یا قصد دارد آنرا بفروشد.
Short Selling	فروش قرارداد آتی در وضعیتی که فروشنده دارنده کالا نبوده و قصد تهیه آنرا در تاریخ تحویل داشته و یا از طریق معامله جبرانی (Offset) وضعیت خود را خاتمه می دهد.
Soft	این اصطلاح وقتی بکار می رود که قیمت ها رو به کاهش دارند
Speculator	سرمایه گذاری که با پیش بینی و آینده نگری خود به خرید یا فروش قرارداد آتی می پردازد. این فرد ریسک قیمت بازار را پذیرفته و به بازار معاملات آتی نقدینگی و سرمایه تزریق می نماید.
Spot	مترادف واژه Cash به معنی پرداخت نقدی است و برای کالایی که فوراً تحویل می شود بکار می رود.
Spot Month	نزدیکترین ماه انقضای قرارداد آتی است و مترادف با nearby / delivery month است.
Spread	تفاوت قیمت بین دو بازار یا دو کالا/تفاوت پیشنهادی خرید و فروش
Spreading	خرید و فروش همزمان در دو بازار مرتبط با قصد سود بردن هنگام خاتمه قرارداد مثلاً خرید یک قرارداد آتی و فروش یک قرارداد آتی دیگر از همان کالا ولی با تاریخ تحویل متفاوت، خرید و فروش یک کالا با تاریخ تحویل یکسان در بورسهای مختلف.
Squeeze	افزایش تقاضا بر عرضه در روز تحویل که منجر به افزایش سریع قیمت کالا می شود.

Stop Limit Order	نوعی سفارش که با توجه به نوسان بازار به قیمت درخواستی مشتری یا قیمت بهتر اجرا در می شود. اگر سفارش اجرا نگردد، درخواست نگه داشته می شود تا به قیمت مورد نظر برسد.
Stop Order	بازار از نظر قیمت به نقطه مشخصی رسید دستور سفارش خرید یا فروش مذکور صادر می شود. دستور خرید فوق برای انجام معامله آتی به قیمت مورد نظر خریدار یا بالاتر از آن قابل اجراست و دستور فروش نیز وقتی اجرا می شود که به قیمت مورد نظر فروشنده یا کمتر از قیمت بازار باشد. هدف از سفارش فوق بستن موقعیت معاملاتی معامله گر در بازار آتی بمنظور کاهش ضرر می باشد.
Switch	تعویض یک حواله انبار با حواله انبار دیگر به منظور تغییر محل تحویل کالا یا نوع کالا و یا یک قرارداد آتی با تاریخ تحویل معین به قراردادی با تاریخ دیگر.

T

Technical Analysis	تجزیه و تحلیل تکنیکی روشی مبتنی بر پیش بینی قیمت در آینده با استفاده از روند قیمت‌های گذشته، حجم معاملات، قراردادهای باز بورس و اطلاعات دیگر در خصوص شناخت الگوهای قیمت می باشد.
Tick	کمترین تغییر قیمت مجاز در قرارداد آتی
Tom	حروف اختصاری به معنی فردا و در LME منظور "روز کاری بعد" می باشد
Time Limit Order	سفارشی که محدوده زمانی مجاز انجام معامله را از نظر مشتری نشان می دهد.
Trader	معامله گر در بورس
Trading Limit	حداکثر تعداد قراردادی که یک معامله گر مجاز است داشته باشد و به position limit نیز معروف است.
Transparency	درستی و شفافیت قیمت

U

Underlying Commodity (Asset)	کالای مورد معامله در قرارداد آتی
-------------------------------------	----------------------------------

V

Value Date	تاریخ تحویل قرارداد آتی، اکثراً کاربرد آن هنگامی است که قرارداد آتی روی اختیار معامله انجام شود.
Variation Margin	واریز سپرده اضافی، هنگامی که سپرده معامله گر بعلت نوسان قیمت، کاهش یابد، سپرده فوق واریز می گردد.
Volatility	نوسان قیمت در یک دوره مشخص
Volume	حجم معاملات / تعداد قراردادهای آتی قابل خرید یا فروش که طی یک دوره زمانی معمولاً روزانه اعلام می گردد.

W

Warrant	قبض انبار- گواهی انبار
Warehouse Receipt	رسید انبار
Wash sale	معامله غیرقانونی که معامله گر بدون داشتن موقعیت رسمی معاملاتی در بورس انجام داده و معمولاً برای تاثیر گذاری بر بازار می باشد

X

--	--

Y

Yield	مقیاس یا بازدهی سرمایه سالانه
-------	-------------------------------

Z

--	--